Rapportage uilen-, huismus- en vleermuisonderzoek

Schoterlandseweg 22 te Katlijk





DOORN ECO

Ecologisch

onderzoek en advies

Colofon

Titel:

Rapportage uilen-, huismus en vleermuisonderzoek. Schoterlandseweg 22 te Katlijk

Opdrachtgever:

(Gorissen Ruimtelijk Advies)

Auteur:

Versie 1 - concept

Datum:

27 oktober 2020

Contactgegevens:

contact@doorneco.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding 7
1.1 Aanleiding 7
1.2 Plangebied 7
1.3 Geplande ontwikkeling 8
2 Methodiek ecologisch onderzoek 9
2.1 Onderzoek uilen 9
2.2 Onderzoek huismus 10
2.3 Onderzoek vleermuizen 11
3. Resultaten onderzoek 12
3.1 Resultaten uilen 12
3.2 Resultaten huismus 12
3.3 Resultaten vleermuizen 12
4. Conclusies en vervolgstappen 14
4.1 Conclusie uilen 14
4.2 Conclusie huismus 14
4.3 Conclusie vleermuizen 14
4.4 Vervolgstappen 14
Bijlage 1. Beschermde soorten Wnb 15
Bijlage 2. Overzicht vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen voor Fryslân 17

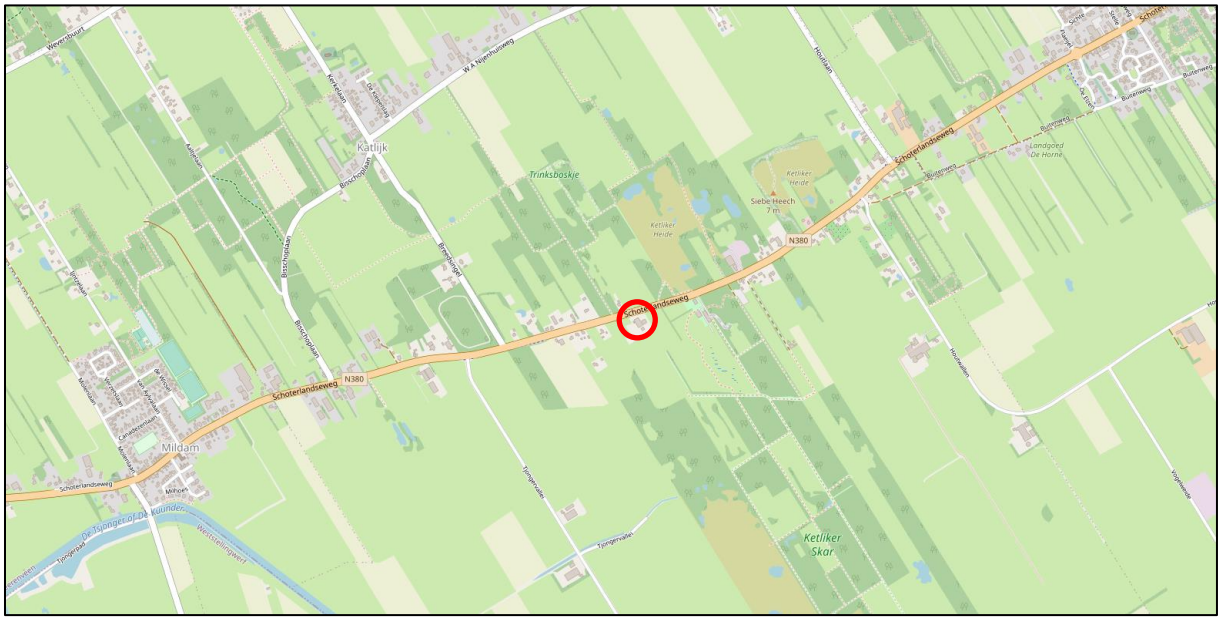
1. Inleiding

1.1 Aanleiding

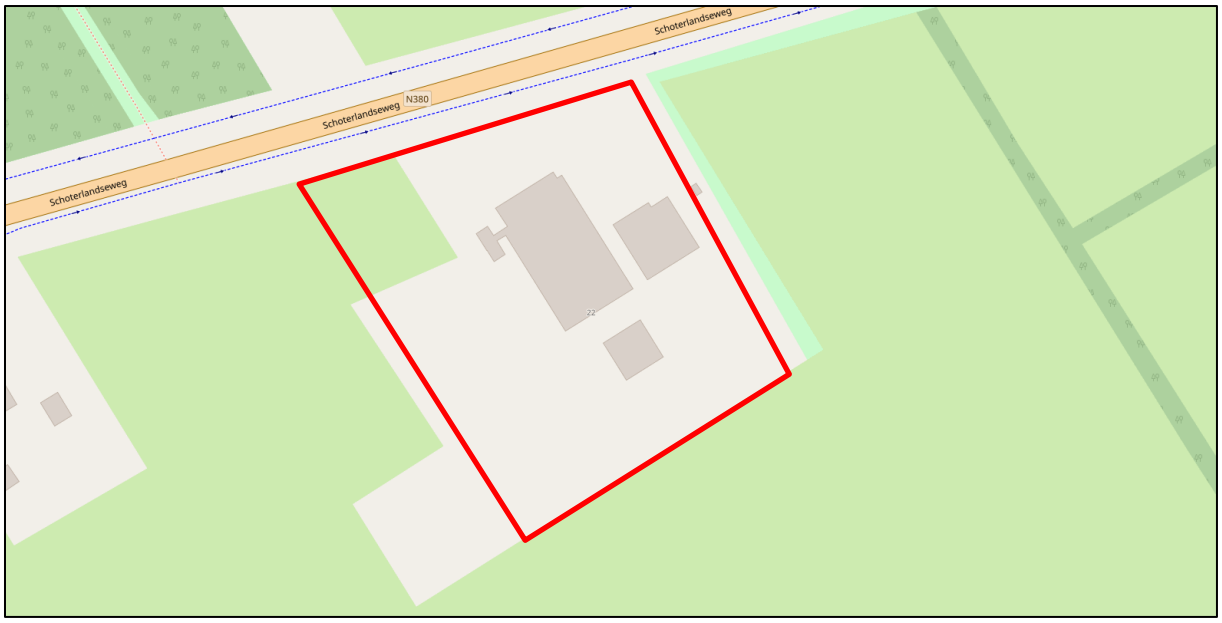
Aan de Schoterlandseweg 22 te Katlijk ligt een woonboerderij. Op het adres woonden meerdere gezinnen. In de huidige situatie is er nog slechts sprake van bewoning op één locatie. De onderhoudskosten zijn voor hen niet langer op te brengen en daarom is er voor de locatie naar een andere invulling gezocht. Op de locatie staat de realisatie van 24 zorgappartementen gepland. Hierdoor dient de locatie grondig te worden verbouwd. Uit de in 2019 uitgevoerde ecologische quickscan is gebleken dat de locatie geschikt is voor huismus, uilen en vleermuizen. Gorissen Ruimtelijk Advies heeft, als onderdeel van het vergunning traject, gevraagd om een nader onderzoek gericht op het vaststellen of uitsluiten verblijfplaatsen van vleermuizen uit te voeren in het directe plangebied.

1.2 Plangebied

Het plangebied bestaat uit het perceel Schoterlandseweg 22 te Katlijk (provincie Fryslân). Figuur 1 en 2 geven de ligging en begrenzing van het plangebied weer. De locatie is gelegen aan de Schoterlandseweg, ongeveer halverwege de doorgaande weg tussen Mildam en Nieuwehorne.



Figuur 1. Ligging van het plangebied (ondergrond: © OpenStreetMap-auteurs)

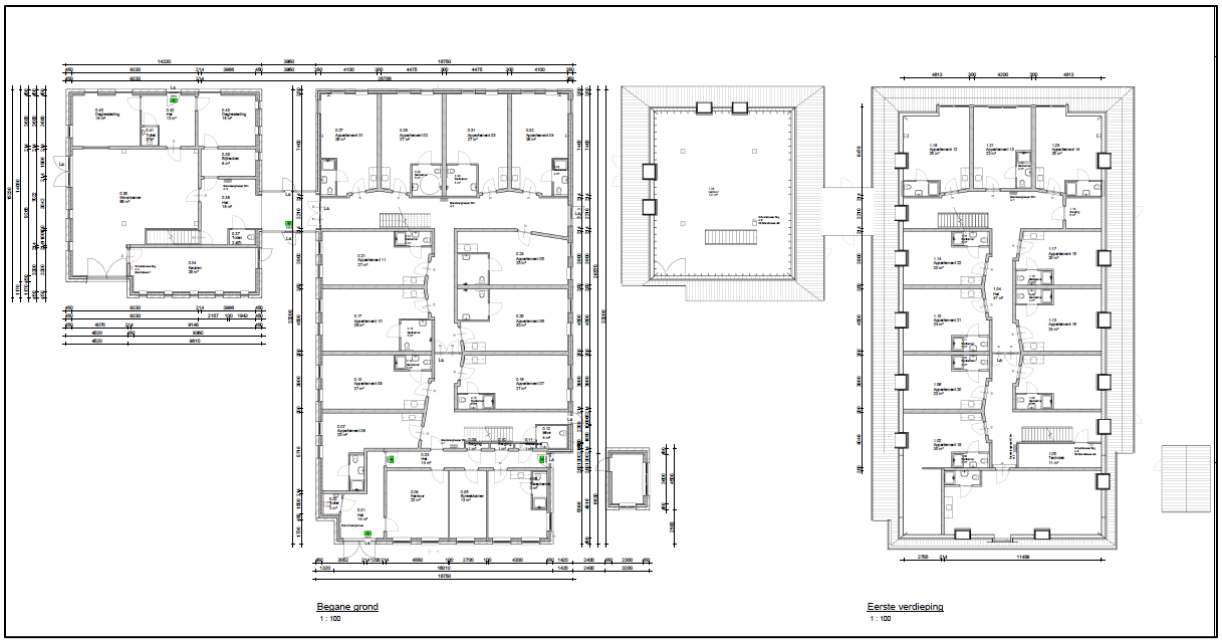


Figuur 2. Begrenzing van het plangebied (ondergrond: © OpenStreetMap-auteurs)

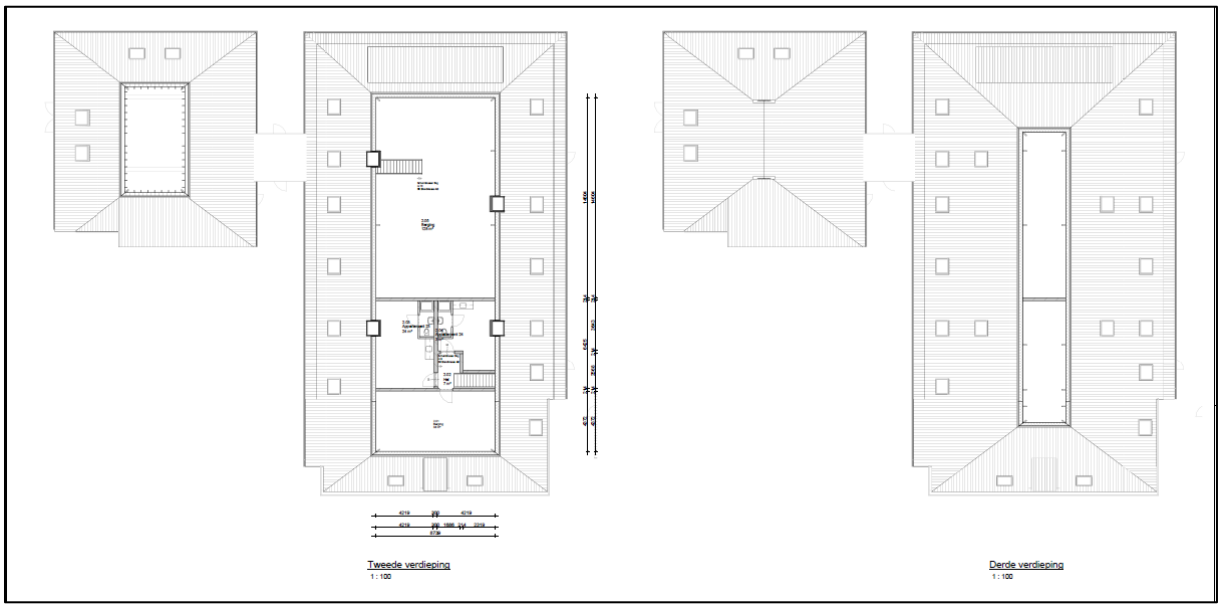
1.3 Geplande ontwikkeling

Op de locatie staat de ontwikkeling van 24 zorgappartementen gepland. Hiervoor wordt de bestaande woonboerderij en het oostelijke bijgebouw deels gesloopt en deels gebruikt in het nieuwe ontwerp. Welke delen van beide gebouwen exact kunnen worden hergebruikt is niet volledig duidelijk, daarom wordt uitgegaan van een worst case scenario waarbij alleen de fundering van beide gebouwen hergebruikt zal worden. Er is sprake van twee fasen in het project. Het zuidelijke bijgebouw zal in eerste instantie gehandhaafd blijven (ten behoeve van kerkuil). Na oplevering van de nieuwbouw en in gebruik name ervan dient het zuidelijke schuurtje alsnog volledig te worden gesloopt. Aangezien de ontwikkeling zal plaatsvinden op de bestaande fundering kan een groot deel van het erf ongewijzigd blijven. Aan de wegzijde zal wel een klein oppervlak aan (half)verharding worden toegevoegd, ten behoeve van parkeergelegenheid.


Figuur 3. Impressie van de beoogde ontwikkeling (gezien vanaf de wegzijde)



Figuur 4. Indeling van de begane grond en eerste verdieping van de beoogde nieuwbouw



Figuur 5. Indeling van de verdieping en zolder van de beoogde nieuwbouw

2 Methodiek ecologisch onderzoek

2.1 Onderzoek uilen

Tijdens het veldbezoek werden in het schuurgedeelte van de woonboerderij en het naastliggende bijgebouw sporen van uilen waargenomen. Bij de woonboerderij betrof dit redelijk verse sporen (zie figuur 6a en b). Hoewel intern onderzoek heeft plaatsgevonden, kon hierbij niet de gehele planlocatie in detail worden onderzocht omdat delen van de gebouwen onbereikbaar zijn (en niet te overzien). Volgens de huidige bewoners zouden er in ieder geval in 2018 nog jonge uilen aanwezig zijn geweest, duidend op een nestplaats.

In 2020 heeft vervolgonderzoek plaatsgevonden naar kerkuil. Hiertoe zijn tijdens het begin van het broedseizoen twee veldbezoeken uitgevoerd (zie tabel 1). Beide veldbezoeken zijn aan het begin van de avond gestart, rond zonsondergang. Hierbij is tevens de eventuele aanwezigheid van steenuil onderzocht. Een derde veldbezoek heeft plaatsgevonden in combinatie met het vleermuisonderzoek, in de maand juni als er jonge kerkuilen te verwachten zijn. Tijdens dit veldbezoek is ook een eerder in het jaar geplaatste kerkuilenkast (zie hoofdstuk 5) met een camera intern onderzocht.



Figuur 6 a/b. Redelijk versie sporen van kerkuil gevonden in het schuurgedeelte van het woonhuis tijdens de quickscan

Tabel 1. Samenvatting van het uitgevoerde uilenonderzoek

	Datum	Tijd	Weer
Ronde 1	04 maart 2020	18:10 19:30	Onbewolkt, droog, 6°C, wind W1
Ronde 2	07 april 2020	20:15 21:30	Onbewolkt, droog, 14°C, wind NO1
Ronde 3	20 juni 2020	21:30 24:00	Onbewolkt, droog, 17°C, wind NW 1

2.2 Onderzoek huismus

De woonboerderij en naastliggende gebouw zijn intern onderzocht en hierbij zijn geen nesten van huismus gevonden. De schuur aan de achterzijde zou echter niet veilig te betreden zijn en hier heeft dus geen intern onderzoek plaatsgevonden. Deze schuur en de woonboerderij

hebben voor de soort ook geschikte (losliggende) dakpannen. Nestplaatsen van huismus konden op basis van het quickscan niet geheel worden uitgesloten.

In 2020 heeft vervolgonderzoek plaatsgevonden naar de aan- of afwezigheid van huismus. Hiertoe zijn tijdens het broedseizoen twee veldbezoeken uitgevoerd (zie tabel 2). Beide veldbezoeken zijn in de ochtenduren uitgevoerd, de periode van de dag waarop mussen het meest actief zijn.

Tabel 2. Samenvatting van het uitgevoerde huismussenonderzoek

	Datum	Tijd	Weer
Ronde 1	06 april 2020	10:00 11:00	Onbewolkt, droog, 14°C, wind ZO 2-3
Ronde 2	08 mei 2020	09:00 10:00	Sluierbewolking, droog, 13°C, wind variabel 1-2

2.3 Onderzoek vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd overeenkomstig Vleermuisprotocol 2017. Voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten dienen 4 bezoekronden, verspreid over het jaar te worden uitgevoerd. Het gaat hierbij om twee bezoekronden tijdens de kraamperiode (half mei – half juli) en twee bezoekronden tijdens de paarperiode (half augustus – begin oktober). Eén bezoekronde tijdens de kraamtijd betreft een ochtendronde. De overige 3 bezoeken zijn avondbezoeken. De avondbezoeken zijn gestart vanaf zonsondergang, het ochtendbezoek is gestart 2 uur voor zonsopkomst. De veldbezoeken zijn uitgevoerd voor een duur van ten minste 2 uur.

Tijdens de veldbezoeken is gebruik gemaakt van een Pettersson D240X batdetector en opname apparatuur om geluidsfragmenten op te nemen om later eventueel te kunnen analyseren. In tabel 1 staan de gegevens van het uitgevoerde onderzoek samengevat.

Tabel 3. Samenvatting van het uitgevoerde vleermuisonderzoek

	Datum	Tijd	Weer
Ronde 1	20 juni 2020	21:30 24:00	Onbewolkt, droog, 17°C, wind NW 1
Ronde 2	07 juli 2020	03:20 05:20	Onbewolkt, droog, 11°C, wind NW1
Ronde 3	14 september 2020	19:50 21:50	Onbewolkt, droog, 20°C, wind NO 1-2
Ronde 4	27 september 2020	19:15 21:15	Bewolkt, droog, 13°C, wind NO 1

3. Resultaten onderzoek

3.1 Resultaten uilen

Tijdens alle drie de veldbezoeken is ten minste één uitvliegende kerkuil vastgesteld. Tijdens het laatste bezoek werden een enkele roep vastgesteld. Ook keerde tijdens dit bezoek meerdere keren een vogel terug naar de woonboerderij. De enige verklaring hiervoor dat dit voedseltransport betrof. Op basis van deze waarnemingen is er in 2020 opnieuw sprake van een broedgeval van kerkuil. De nestplaats bevindt zich in de grote ruimte van de woonboerderij.

Tijdens geen van de bezoeken zijn steenuilen waargenomen, ook niet in de omgeving. Een nestplaats van steenuil kan om die reden worden uitgesloten binnen het plangebied.

Tijdens het veldbezoek van 7 april 2020 werd even buiten het plangebied een roepende bosuil waargenomen. Deze bevond zich in de houtwal die in zuidoostelijke richting het veld in loopt.

3.2 Resultaten huismus

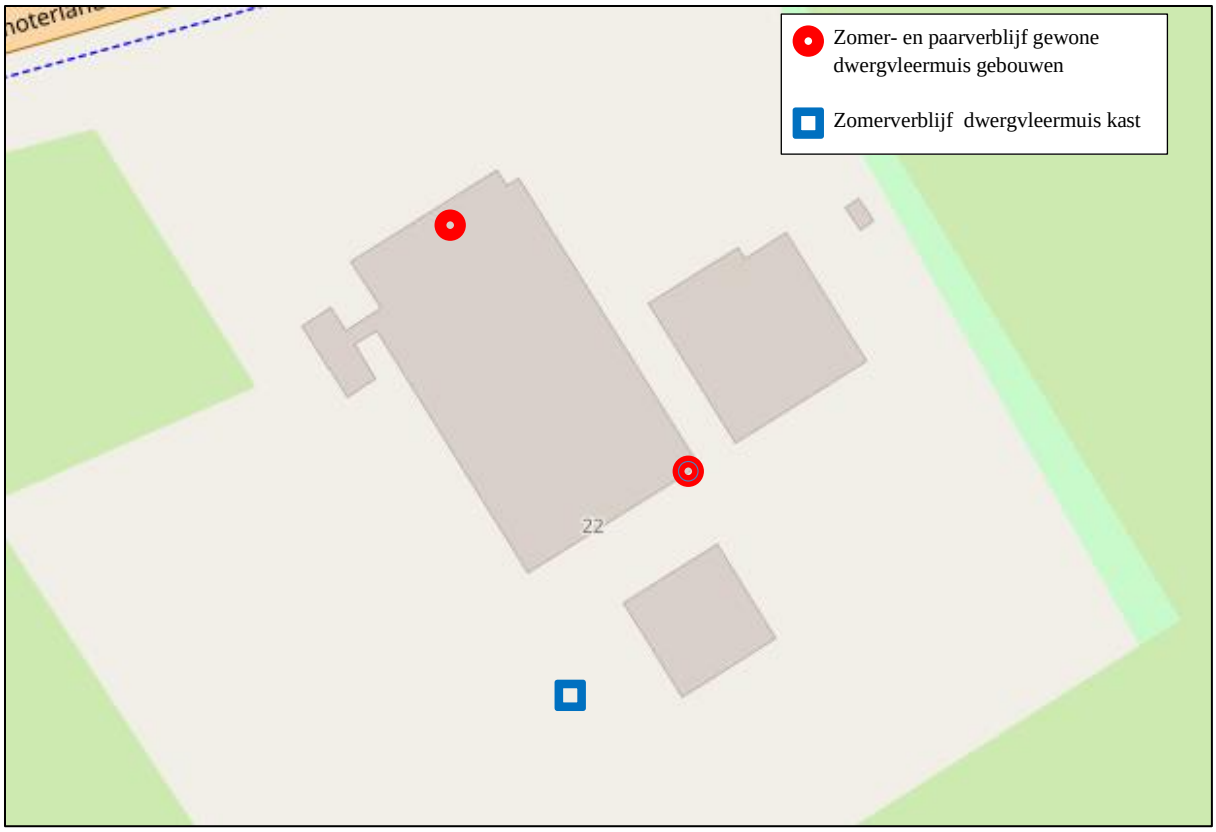
Tijdens de veldbezoeken zijn geen huismussen waargenomen. Aanwezigheid van nestplaatsen van huismus in een van de gebouwen op het terrein kan hiermee worden uitgesloten.

Er zijn wel diverse andere broedvogelsoorten waargenomen: fitis, witte kwikstaart, merel, pimpelmees, winterkoning, boomkruiper, roodborst, goudvink, zanglijster, koolmees, spreeuw, geelgors, gekraagde roodstaart, vink. Hiervan betreffen witte kwikstaart en spreeuw broedgevallen in de aanwezige gebouwen.

3.3 Resultaten vleermuizen

Reeds tijdens het uilenbezoek in april 2020 werd een uitvliegende gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze vloog uit de zuidoosthoek van de woonboerderij uit (zie figuur 7). Ergens vanaf de voorzijde van de woonboerderij kwam ook vroeg een dwergvleermuis tevoorschijn.

Tijdens het veldbezoek in juni werden diverse passerende laatvliegers waargenomen in zuidoostelijke richting. Direct in- of uitvliegende vleermuizen werden tijdens het veldbezoek niet waargenomen, wel aanwijzingen hiertoe. Dit betrof ca 3 stuks vroeg op het erf foeragerende vleermuizen. Opvallend was dat in één van de geplaatste kasten al een dwergvleermuis aanwezig was (zie figuur 7 en 8).
Het ochtendbezoek in juli leverde een tweede verblijfplaats van gewone dwergvleermuis op. Het betrof een invliegende gewone dwergvleermuis een voorzijde (wegzijde) van de woonboerderij. Hierbij vloog het dier aan bij de tweede nokpan achter de schoorsteen (figuur 7). Langs de N380 werd een vliegroute van gewone dwergvleermuis vastgesteld.
In september werd aan de voorzijde van de woonboerderij opnieuw een uitvliegende gewone dwergvleermuis vastgesteld (figuur 7). Deze liet ook sociale roep horen. Langs de N380 werden opnieuw passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.
Het laatste veldbezoek (in september) leverde geen nieuwe uitvliegende dieren op. Wel werd aan de achterzijde (veldzijde) van de woonboerderij langere tijd sociale roep waargenomen.



Figuur 7. Locaties van vastgestelde verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied



Figuur 8. Door dwergvleermuis bewoonde vleermuiskast op het terrein

4. Conclusies en vervolgstappen

4.1 Conclusie uilen

In de woonboerderij is een nestplaats van kerkuil aanwezig. Er zijn roepende uilen en in- en uitvliegende oudervogels vastgesteld.
Steenuilen zijn op of rond het plangebied niet aangetroffen. Even buiten het plangebied is een roepende bosuil waargenomen. Een eventuele nestplaats bevindt zich buiten het plangebied.

4.2 Conclusie huismus

In het plangebied zijn geen nestplaatsen van huismus aangetroffen. Nestplaatsen van deze soort kunnen worden uitgesloten. Verspreid in het groen op het terrein en in de gebouwen zijn tijdens het broedseizoen wel diverse andere broedvogels aanwezig.

4.3 Conclusie vleermuizen

In de te vervangen gebouwen zijn twee verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Beide verblijfplaatsen zijn in gebruik als zomer- en paarverblijfplaats. De woonboerderij is door de huidige staat, zeer open en niet meer verwarmd, niet meer geschikt voor een functie als winterverblijfplaats. Een derde verblijfplaats (een zomerverblijfplaats) op het terrein bevindt zich in één van de als tijdelijke voorziening geplaatste kasten op het terrein.

4.4 Vervolgstappen

Nestplaatsen van kerkuil zijn jaarrond beschermd. Met de uit te voeren werkzaamheden zou de nestplaats (permanent) verloren gaan. Voor het aantasten van de vastgestelde nestplaats van kerkuil dient ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag.

Voor huismus zijn geen vervolgstappen vereist. Vanwege de aanwezige broedvogels op het terrein dient de (gedeeltelijke) sloop van de aanwezige gebouwen en ingrepen in het groen te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels. Deze start globaal vanaf maart en eindigt globaal in september. Echter de eventuele aanwezigheid van broedvogels is leidend.

Van gewone dwergvleermuis zijn twee verblijfplaatsen in het directe plangebied aangetroffen. Beide bevinden zich in de woonboerderij. Met de uit te voeren werkzaamheden zouden de verblijfplaatsen (permanent) verloren gaan. Voor het aantasten van de vastgestelde verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis dient ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag.

Bijlage 1. Beschermde soorten Wnb

Soorten beschermd onder paragraaf 3.2 Wnb (artikel 3.5 en 3.8; zgn. Europees beschermde soorten)

Drijvende waterweegbree
Groenknolorchis
Kruipend moerasscherm
Zomerschroeforchis

Bever
Hamster
Hazelmuis
Lynx
Noordse woelmuis
Otter
Wilde kat
Wolf

Alle in Nederland voorkomende soorten vleermuizen

Bruinvis
Gewone dolfijn
Tuimelaar
Witflankdolfijn
Witsnuitdolfijn

Houting
Steur

Heikikker
Poelkikker
Boomkikker
Geelbuikvuurpad
Kamsalamander
Knoflookpad
Rugstreeppad
Vroedmeersterpad

Gladde slang
Zandhagedis
Muurhagedis

Donker pimpernelblauwtje
Grote vuurvlinder
Moerasparelmoervlinder
Pimpernelblauwtje
Teunisbloempijlstaart
Tijmblauwtje
Zilverstreephooibeestje

Bronslibel
Gaffellibel
Gevlekte witsnuitlibel
Oostelijke witsnuitlibel
Sierlijke witsnuitlibel
Noordse winterjuffer
Groene glazenmaker
Rivierrombout

Brede geelgerande waterkever
Gestreepte waterroofkever
Heldenbok
Juchtleerkever
Vermiljoenkever

Platte schijfhoren
Bataafse stroommossel

Soorten beschermd onder paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.10 en 3.11; zgn. overige beschermde soorten)

76 Soorten planten

Aardmuis
Boommarter
Bosmuis
Bunzing
Damhert
Das
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Edelhert
Egel
Eikelmuis
Gewone bosspitsmuis
Grote bosmuis
Haas
Hermelijn
Huisspitsmuis
Konijn
Molmuis
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Steenmarter
Tweekleurige bisspitsmuis
Veldmuis
Veldspitsmuis
Vos
Waterspitsmuis
Wezel
Wild zwijn
Woelrat

Gewone zeehond
Grijze zeehond

Alpenwatersalamander
Bruine kikker
Gewone pad
Meerkikker
Bastaardkikker / middelste groene kikker
Kleine watersalamander
Vinpootsalamander
Vuursalamander

Adder
Hazelworm
Ringslang
Levendbarende hagedis

Beekdonderpad
Beekprik
Elrits
Gestippelde alver
Grote modderkruiper
Kwabaal

20 Soorten vlinders

Beekrombout
Bosbeekjuffer
Donkere waterjuffer
Gevlekte glanslibel
Gewone bronlibel
Hoogveenglanslibel
Kempsense heidelibel
Speerwaterjuffer

Vliegend hert

Europese rivierkreeft

Bijlage 2. Overzicht vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen voor Fryslân

Steenuil	categorie 1
Huismus	categorie 2
Gierzwaluw	categorie 2
Roek	categorie 2
Grote gele kwikstaart	categorie 3
Kerkuil	categorie 3
Oehoe	categorie 3
Ooievaar	categorie 3
Slechtvalk	categorie 3
Boomvalk	categorie 4
Buizerd	categorie 4
Havik	categorie 4
Ransuil	categorie 4
Sperwer	categorie 4
Wespendief	categorie 4
Zwarte wouw	categorie 4

Categorie 5:

Blauwe reiger	Kleine bonte specht
Boerenzwaluw	Kleine vliegenvanger
Bonte vliegenvanger	Koolmees
Boomklever	Kortsnavelboomkruiper
Boomkruiper	Oeverzwaluw
Bosuil	Pimpelmees
Brilduiker	Raaf
Draaihals	Ruigpootuil
Eidereend	Spreeuw
Ekster	Tapuit
Gekraagde roodstaart	Torenvalk
Glanskop	Zeearend
Grauwe vliegenvanger	Zwarte kraai
Groene specht	Zwarte mees
Grote bonte specht	Zwarte roodstaart
Hop	Zwarte specht
IJsvogel	